

Samenvatting Atlas voor gemeenten 2021

Datalab, november 2021

Inleiding

Op 17 november is de 2021-uitgave van *Atlas voor gemeenten* (hierna: Atlas) van Atlas Research gepresenteerd. Hierin worden de 50 grootste gemeenten van Nederland op 50 punten met elkaar vergeleken. Vanwege Corona is er dit jaar geen speciale themabijeenkomst en ook geen thema uitgewerkt.

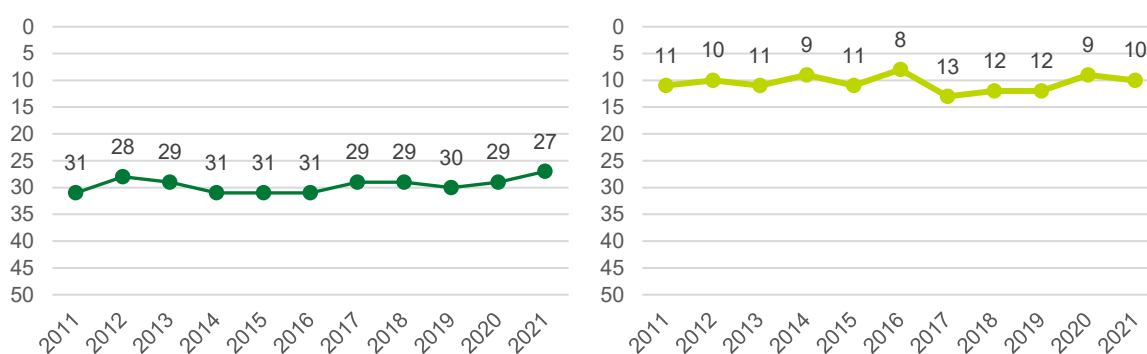
Vaste onderwerpen, die ieder jaar in de Atlas terugkeren, zijn de 2 hoofdindexen: de *woonaantrekkelijkheidsindex* en de *sociaal-economische index*. De top 10 van beide indexen ziet er in 2021 als volgt uit:

Tabel 1: Ranglijst woonaantrekkelijkheidsindex en sociaal-economische index

Woonantrekkelijkheidsindex	Sociaal-economische index
1. Amsterdam	1. Amersfoort
2. Utrecht	2. Amstelveen
3. Amstelveen	3. Utrecht
4. Haarlem	4. Haarlemmermeer
5. Amersfoort	5. Alphen a/d Rijn
6. Den Haag	6. 's-Hertogenbosch
7. Dordrecht	7. Breda
8. 's-Hertogenbosch	8. Hilversum
9. Nijmegen	9. Ede
10. Leiden	10. Apeldoorn
...	
27. Apeldoorn	

Ten opzichte van vorig jaar is Apeldoorn 2 plek gestegen op de woonaantrekkelijkheidsindex, van plek 29 naar plek 27. Op de sociaal-economische index daalt Apeldoorn een plek, van plek 9 naar plek 10. De afgelopen 10 jaren is de rang van Apeldoorn relatief constant gebleven, zo blijkt ook uit figuur 1.

Figuur 1: Ontwikkeling plek Apeldoorn ranglijst woonaantrekkelijkheidsindex (l) en soc-ec. index (r)

Hieronder zoomen we verder in op de onderdelen waarop beide indexen zijn gebaseerd.

Woonantrekkelijkheidsindex

De top 10 van de woonaantrekkelijkheidsindex is ten opzichte van vorig jaar weinig veranderd. De top 5 is zelfs geheel onveranderd gebleven. Vanaf plek 6 zijn er wat wijzigingen waarneembaar. Sommige plaatsen hebben 'stuivertje gewisseld'. Daarnaast zijn de gemeenten Dordrecht en Leiden dit jaar de top 10 binnengekomen, wat ten koste gaat van Haarlemmermeer en Hilversum (die dit jaar op plek 12 resp. 15 staan).

Amsterdam voert net als vorige jaren deze ranglijst aan. Dit komt voornamelijk door de bereikbaarheid met auto en OV en het culturele- en culinaire aanbod in de gemeente.

Apeldoorn is op de woonaantrekkelijkheidsindex qua positie ten opzichte van vorig jaar twee plekken gestegen (van plek 29 naar plek 27) en daarmee vrijwel stabiel gebleven. Deze stabiliteit is te zien bij de 8 onderdelen waarop de woonaantrekkelijkheidsindex is gebaseerd (zie tabel 2). De onderdelen zijn van zwaar naar licht gerangschikt op basis van hun weging. De groene rangordecijfers voor 2021 laten een stijging zien t.o.v. 2020, grijs betekent een gelijke ranking en rood een daling van ranking. Bij slechts 3 van de 8 onderdelen is de ranking veranderd; in twee gevallen negatief, in 1 geval positief. Doordat niet alle onderdelen even zwaar meewegen, stijgt Apeldoorn 2 plekken op deze ranglijst

Tabel 2: Ranking Apeldoorn op onderdelen woonaantrekkelijkheidsindex, 2019 t/m 2021

Onderdeel	2019	2020	2021
Bereikbaarheid	32	32	33
Cultureel aanbod	36	34	34
Veiligheid	5	7	7
Percentage koopwoningen	10	10	10
Nabijheid natuurgebied	6	6	6
Culinair aanbod/kwaliteit	30	33	31
Aanwezigheid universiteit	12	12	12
Percentage vooroorlogse woningen	28	28	29

Van de ons omringende grote gemeenten staat Amersfoort op plek 5, Nijmegen op plek 9, Arnhem op plek 14, Zwolle op plek 20, Ede op 25 en Deventer op 35 op de woonaantrekkelijkheidsindex.

Sociaal-economische index

Op de sociaal-economische index, gebaseerd op de arbeidsmarkt, werkgelegenheid en lokale economie, is Apeldoorn 1 plekje gezakt, van de 9^e plek naar de 10^e plek (samen met Zwolle en Haarlem). De top 10 bestaat daarmee uit dezelfde gemeenten als vorig jaar. Amersfoort voert dit jaar deze index aan. Dit komt voornamelijk door de gunstige scores op armoede en uitkeringen en een hoge score op de aanwezigheid van (arbeidsplaatsen in) zakelijke dienstverlening. De score op de onderdelen waaruit de sociaal-economische index opgebouwd (zie tabel 3) laat zien dat Apeldoorn op 6 onderdelen in rangorde is gedaald (rode cijfers) of gelijk gebleven (grijze cijfers) ten opzichte van 2020. Op twee onderdelen (Participatie vrouwen en Arbeidsongeschiktheid) is een stijging waarneembaar.

Tabel 3: Ranking Apeldoorn op onderdelen sociaal-economische index, 2019 t/m 2021

Onderdeel	2019	2020	2021
Werkloosheid	14	7	12
Armoede	7	7	9
Percentage zakelijke diensten	17	9	9
Bijstand	14	12	12
Banen	18	14	15
Percentage laagopgeleiden	34	27	33
Participatie vrouwen	28	28	23
Arbeidsongeschiktheid	33	33	32

Van de ons omringende grote gemeenten staat Amersfoort 1^e, Ede 9^e, Zwolle 10^e, Deventer 29^e, Arnhem 31^e en Nijmegen 34^e op de sociaal-economische index.

Score Apeldoorn vergeleken met het gemiddelde van de G50

Naast de woonaantrekkelijkheidsindex en sociaal-economische index wordt er in de Atlas nog een aantal andere zaken op een rij gezet. Hierin wordt Apeldoorn vergeleken met het gemiddelde van de scores van de G50. Er is een tabel met indicatoren waarop Apeldoorn bovengemiddeld scoort en een-tje waarop Apeldoorn lager dan gemiddeld scoort. Let op: dit gemiddelde is niet per definitie gelijk aan de score van de mediaan (= de gemeente die in het midden van de rangorde, dus plek 25 staat). Daarnaast is een hoge ranking niet altijd positief (en vice versa). Dat hangt mede af van de eenheid waarop de betreffende indicator wordt gemeten.

Tabel 4: Ranking van Apeldoorn op onderdelen **hoger** dan gemiddeld

Onderdeel	Ranking
Aantal woningen 100-150 m2, als % van de woningvoorraad	6
Onveiligheid: index o.b.v. geweldsmisdrijven en vernielingen 2018-2020	7
Armoede: % huishoudens met inkomen <105% van soc. Minimum	9
Koopwoningen als % van woningvoorraad 2020	10
Aantal inwoners vanaf AOW-leeftijd als % van totale bevolking	10
Werkloosheid als percentage van beroepsbevolking	12
Bijstandsgerechtigden als % van potentiële beroepsbevolking	12
Gemiddeld aantal personen per particulier huishouden	12
Werkgelegenheidsquote (banen als percentage beroepsbevolking)	15
Verlies reistijd als gevolg van files (in minuten)	19
Aantal laat naoorlogse woningen (na 1970) als % van woningvoorraad	20
Aantal inwoners 0 tot 18 jaar als % van totale bevolking	22
Aantal woningen >150m2, als % van de woningvoorraad	22
Participatie vrouwen	23
Aantal vroeg naoorlogse woningen (tot 1970) als % van woningvoorraad	26
Aantal gescheiden inwoners als % van totale bevolking 2020	28

Apeldoorn scoort positief op werkloosheid, armoede en veiligheid. Ook zijn er relatief veel grote woningen in de gemeente terug te vinden en zijn de woningen relatief vaak particulier eigendom.

Tabel 5: Ranking van Apeldoorn op onderdelen **lager** dan gemiddeld

Onderdeel	Ranking
Aandeel banen in financiële- en zakelijke diensten	9
Jaarlijks aantal popconcerten per 1.000 inwoners	19
Werkgelegenheidsontwikkeling 2010-2020	25
Ontwikkeling aantal huishoudens 2001-2021	26
Huizenprijzen: gemiddelde per vierkante meter	28
Jaarlijks aantal klassieke concerten per 1.000 inwoners	28
Vooroorlogse woningen (<1945) als % van woningvoorraad	29
Ontwikkeling inwoners 2001-2021	29
Bereikbaarheid banen per OV	29
Aantal woningen 75-100 m2, als % van de woningvoorraad	30
Culinaire kwaliteit/ kwaliteitsindex	31
Ontwikkeling onveiligheid 2010-2020	31
Bereikbaarheid banen zonder files (binnen acceptabele tijd)	32
Arbeidsongeschiktheid als percentage van beroepsbevolking	32
Ontwikkeling werkgelegenheidsquote	32
Percentage laagopgeleiden (2020)	33
Bereikbaarheid banen met files (binnen acceptabele tijd)	33
Particuliere huurwoningen als percentage van woningvoorraad 2020	33
Aantal werklozen als % van laagopgeleide beroepsbevolking	33
Aantal cafés en restaurants per 10.000 inwoners	34
Ontwikkeling van het aantal studenten 2001-2021	34
Aanbod podiumkunsten per 1.000 inwoners	34
Ontwikkeling beroepsbevolking 2001-2021	36
Aantal werklozen 15-24 jaar als % van beroepsbevolking	36
Aantal werklozen 25-44 jaar als % van beroepsbevolking	36
Aantal woningen tot 75 m2, als % van de woningvoorraad	38
Aantal werklozen als % van hoogopgeleide beroepsbevolking	39
Corporatiewoningen als percentage van woningvoorraad 2020	41
Aantal woonachtige studenten als % van de totale bevolking	41
Aantal werklozen als % van middelbaar opgeleide beroepsbevolking	41
Jaarlijks aantal toneeluitvoeringen per 1.000 inwoners	42
Huizenprijzen: ontwikkeling per vierkante meter, 2011-2021	44
Aantal inwoners 18 jaar tot AOW-leeftijd als % van totale bevolking	45
Aantal werklozen 45-75 jaar als % van beroepsbevolking	45

Over het algemeen kunnen we concluderen dat er voor Apeldoorn op bereikbaarheid (van banen) en op het vlak van culinair- en cultureel aanbod nog wat te verbeteren valt. Qua werkloosheid scoort Apeldoorn ook beduidend lager dan gemiddeld, wat juist positief is.

Opvallend is de ranking van Apeldoorn op het aandeel banen in de financiële- en zakelijke diensten. Ondanks dat Apeldoorn op de 9^e plek staat, ligt het gemiddelde hoger (plek 8). Dit betekent dat de top 8 gemeenten op dit gebied het gemiddelde zover opstuwden, dat dit hoger komt te liggen dan het percentage banen in de financiële- en zakelijke dienstverlening in Apeldoorn.

Conclusies

- Gemeente Apeldoorn scoort al jaren redelijk constant op zowel de woonaantrekkelijkheidsindex als de sociaal-economische index. Vergeleken met vorig jaar stijgt Apeldoorn 2 plekken op de woonaantrekkelijkheidsindex (29 naar 27). Dit komt vooral door de verbeterde score op culinair aanbod en de kwaliteit van dat aanbod.
- Apeldoorn daalt een plek op de sociaal-economische index (9 naar 10), ondanks de verbetering op het gebied van vrouwenparticipatie en arbeidsongeschiktheid ten opzichte van een jaar geleden. De daling op deze index heeft mede te maken met de verslechtering op werkloosheid en banen, armoede en percentage laagopgeleiden.
- Vergeleken met het gemiddelde score van de 50 grootste gemeenten van Nederland scoort Apeldoorn positief op werkloosheid, armoede en veiligheid. Op bereikbaarheid (van banen) en op het vlak van culinair- en cultureel aanbod valt voor Apeldoorn juist nog wat te verbeteren.